

# Helse- og atferdsundersøkelsen hos Berners sennenhund



Oslo 23.07.2014

## Forord

Helse- og atferdsundersøkelsen for Berner sennenhund er nå ferdig. Denne rapporten er en kombinasjon av litt tekst og en del tabeller/diagrammer over forekomster av ulike sykdommer og atferds-egenskaper. Vi har hovedfokus på viktige/ hyppig registrerte anmerkninger. Hvis en egenskap ikke er nevnt, vil det bety at det ikke er noen registreringer, eller at antallet registreringer er ubetydelig slik at en nærmest kan se bort fra forekomsten av den aktuelle “anmerkningen”.

### Presentasjon av resultater

Resultatene er noen ganger oppgitt som prosenter og noen ganger som et antall. Besvarelser som er angitt i **prosjenter** kan noen ganger gi et ganske grovt bilde. Spesielt vil det i **undergrupper** med lave tall kunne gi et feil inntrykk. Det kan f.eks. vise seg som veldig høye prosenter, f.eks. «100%», men som faktisk bare består av en hund eller to- hvis det blir regnet ut i fra forekomsten av et spesielt symptom. Det kan eksempelvis være at 2 hunder hadde albuledsdysplasi og begge haltet (=100%). Det er åpenbart at slike prosenter blir svært usikre når tallene er lave. I slike tilfeller er det bedre å bruke de reelle tallene. Det er derfor spesielt viktig at en ser prosenter i sammenheng med antall hunder i gruppen som en uttaler seg om.

Ofte er det et hovedspørsmål (f.eks. om en hund har hatt en sykdom/sykdomsgruppe) og noen underspørsmål som er ment å spesifisere **for de som har svart ja** på hovedspørsmålet. I noen tilfeller vil ikke tallene stemme helt mellom totalantallet «ja» i hovedspørsmål og underspørsmål. Det kan skyldes at noen som har svart «nei» på et hovedspørsmål –likevel har svart på spesifiseringen i underspørsmålet.

Undersøkelsen er en **oppsummering av eiernes besvarelser** og gir forhåpentligvis et godt uttrykk for den reelle situasjonen i rasen. Vanligvis er det ingen grunn til å tro noe annet. Det går imidlertid fram noen steder at alle ikke har svart på alle spørsmål. Årsaken til dette er uklart, man kan skyldes at en ikke finner et alternativ som passer.

### Antall svar og svarprosent

I undersøkelsen kom det inn ca 820 svar (465 tisper og 355 hannhunder). Alle har ikke svart på alle spørsmål, derfor er det ikke alltid at summen av ulike svar summerer seg til 820.

Fordi det ikke fins noen offisiell registrering av dødsdato for norske hunder er det ikke mulig å vite hvor mange levende hunder vi har for hver rase. Det er derfor vanskelig å få et godt bilde på svarprosenten på en undersøkelse som dette, fordi en ikke vet hvor mange som faktisk kunne ha svart. Likeledes er det jo også svart på mange avdøde hunder for å få dødsårsaker. Fra

2003-2012 (siste 10 år) ble det registrert ca 3879 Berner sennenhunder i NKK. Prosenten svar **relativt til registreringstallene siste 10 år**, er altså ca 21%. Dersom eierne har svart uavhengig av hundens helsestatus burde svarene være et godt uttrykk for forekomstene i rasen.

### **Dødsårsaker**

For å få et bilde på dødsårsaker har det vært nødvendig at noen svarer på helsen også på hunder som er gått bort. Det ble gitt opplysninger om 281 døde hunder. Antall døde hunder er et meget godt grunnlag for å gi en oversikt over de viktigste dødsårsakene i rasen.

Oslo 27.07.2014

Frode Lingaas

# Generell beskrivelse (del 1)

## Alder

Gjennomsnittsalderen på hundene i undersøkelsen var 4,1 år (537 levende hunder med opplysning om alder). En del hunder var under 1 år ved besvarelsen (46 stykk), og har kanskje ikke rukket å få så mange sykdommer ennå. Gjennomsnittsalderen for de levende hundene som var 1 år eller eldre var (491 hunder) var 5,0 år.

Det ble gitt opplysninger om 281 døde hunder. De oppnådde en gjennomsnittlig levealder på 6,9 år.

## Hundens kjønn

Antall svar 820 (465 tisper og 355 hannhunder)

Navn	Antall	Prosent
Tispe	465	56,7%
Hannhund	355	43,3%
N	820	

## Kastrering

Navn	Antall	Prosent
Ja	164	20,0%
Nei	657	80,0%
N	821	

## Hva er årsaken til kastreringen?

Navn	Antall	Prosent
Uønsket atferd	18	11,0%
Helseårsaker	128	78,5%
Liker kastrerte best	5	3,1%
Annet	12	7,4%
N	163	

## Alder ved kastrering

Navn	Antall	Prosent
Under 1 år	3	1,8%
1 år	7	4,3%
2 år	28	17,2%
3 år	29	17,8%
4 år	28	17,2%
5 år	13	8,0%
6 år	18	11,0%
Eldre enn 6 år	37	22,7%
N	163	

## Antall-kjønn

163 kasterte; 48 hanner; 115 tisper

**Tisper årsak;** 99 tisper sier helseårsaker, 8 sier «Annet», 3 liker kastrete best, 4 atferdsårsaker

**Hannhunder;** 14 med uønsket atferd; 28 med helseårsaker; 4 med «annet», 2 liker kastrete best

Kastrasjonsalder var lavere hos hanner (3,3 år) i forhold til tisper (4,7 år).

Gjennomsnittlig alder ved kastrasjon for atferdsårsaker var 3,2 år, 4,5år for helseårsaker.

Det var en klar tendens til at relativt flere hannhunder som var kasterte pga atferd i forhold til tisper.

## Kontakt og deltagelse i forskning?

94% av eierne (av alle 829 besvarelser) kan kontaktes for ytterligere spørsmål og 89% (av 545 levende hunder) er villige til å bidra med blodprøver i forskningsprosjekter. Dette viser en veldig positiv holdning i rasen

## Er det tatt blodprøve siste 3 år i forbindelse med mistanke om sykdom?

Det er tatt blodprøve i forbindelse med mistanke om sykdom fra 225 hunder (ca 27,5% av alle besvarelsene).

## Har du hatt hunden siden avvenning?

Ca 79% av valpene ble overtatt ved 8-10 uker

Navn	Antall	Prosent
Ja, eget oppdrett - siden fødsel	79	9,6%
Ja, overtok ved ca. 8-10 uker	649	78,9%
Overtok 2,5 - 5 måneder	30	3,6%
Nei, overtok da hunden var 6-12 måneder	21	2,6%
Nei, tok over da hunden var over et år	44	5,3%
N	823	

## Få fete hunder

Det ble spurt om hundens hold, og eier kunne svare på om den var tynn (1), slank(2), middels (3), litt overvektig (4) eller fet (5). 71,8% av eierne vurderte hunden sin som middels, 16,3% som slank, mens ca 10,4% vurderte hunden sin som litt overvektig

Navn	Antall	Prosent
Tynn	10	1,2%
Slank	133	16,3%
Middels/normal	586	71,8%
Litt overvektig	85	10,4%
Fet	2	0,2%
N	816	

### Blir hunden brukt regelmessig til noen av følgende aktiviteter?

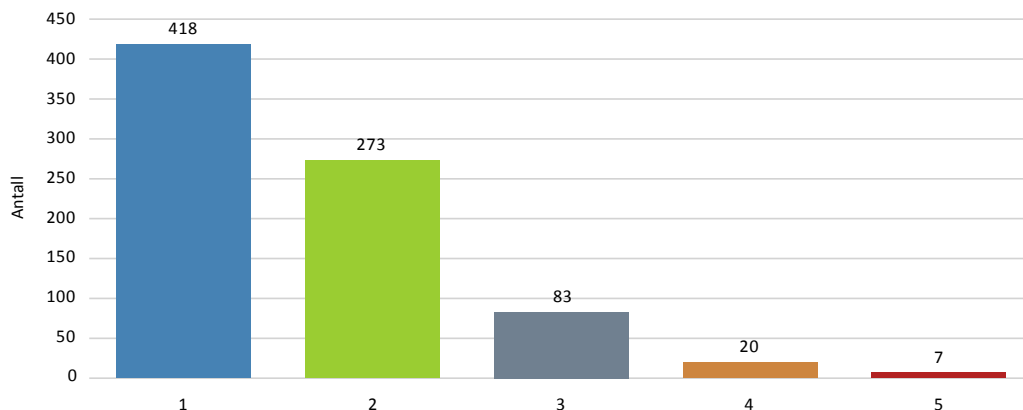
49% av eierne oppgir at de ikke driver med noen spesielle aktiviteter med hunden, mens ca 37% oppgir at de er aktive med utstilling. Øvrige aktiviteter går fram av tabellen;

Navn	Antall	Prosent
Ingen spesielle aktiviteter	397	49,4%
Lydighet	163	20,3%
Redningsarbeid	3	0,4%
Bruks (spor-felt-søk-rapport-IPO)	46	5,7%
Jakt/apportering	1	0,1%
Blod-/vltspor	13	1,6%
Agility	36	4,5%
Utstilling	295	36,7%
Andre aktiviteter	247	30,7%
<b>N</b>	<b>804</b>	

## Del II, Generell helse

### Hvordan er hundens generelle helse?

801 svarte på spørsmålet. 86,3% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens ca 10,4% vurderte hundens helse til middels. Ca 3,4 prosent karakteriserte helsen som dårlig/meget dårlig. Dette gjelder alle hundene i undersøkelsen, inkludert unge hunder under 1 år, voksne hunder og hunder som er døde.



Navn	Antall	Prosent
Meget god	418	52,2%
God	273	34,1%
Middels	83	10,4%
Dårlig	20	2,5%
Meget dårlig	7	0,9%
N	801	

### Hud, pels øre

«Har hunden noen gang hatt problemer med hud/pels/øre? Symptomer kan f.eks være håravfall, hårløse flekker, kløe, utslett, eksem, kviser, blemmer eller skorper»

Ca 18% (148 hunder) responderte på at hunden har hatt problemer med hud/pels/øre.

Det ble spesifisert for 161 hunder, og resultatene er gitt etter hver kategori (antall hunder og prosent av de 161 hundene som er spesifisert, i parentes):

Navn	Antall	Prosent
Hypig hudbetennelse/eksem/utslett	45	28,0%
Hypig ørebetennelse	50	31,1%
Kløe/hudirritasjon	61	37,9%
Røde eller såre poter	21	13,0%
Overdreven røyting/hårtap	8	5,0%
Hårløse flekker	7	4,3%
Analkjertelproblem	18	11,2%
Tilstoppet talgkjertel	9	5,6%
Hudsvulst	13	8,1%
Parasitter	5	3,1%
Demodex (hårsekkmidd)	8	5,0%
Furunkulose	6	3,7%
Vet ikke	6	3,7%
N	161	

### Er hunden din diagnostisert med allergi/atopi?

Navn	Antall	Prosent
Nei	783	94,9%
Ja, med positiv blodprøve	25	3,0%
Ja, med positiv prikktest	0	0,0%
Ja, på bakgrunn av symptomer	11	1,3%
Vet ikke	6	0,7%
N	825	

### Hvilke symptomer på allergi/atopi har hunden din? (flere svar mulig)

Navn	Antall	Prosent
Gjentatte ørebetennelser	12	36,4%
Gjentatte hudbetennelser	16	48,5%
Kløe/labbebiting	20	60,6%
Diare	4	12,1%
Oppkast	1	3,0%
N	33	

### Er hunden din diagnostisert med fôrallergi/intoleranse?

Navn	Antall	Prosent
Nei	789	96,0%
Ja	21	2,6%
Vet ikke	12	1,5%
N	822	

### Hvilke symptomer på fôrallergi har hunden din? (flere svar mulig)

Navn	Antall	Prosent
Gjentatte ørebetennelser	2	11,1%
Gjentatte hudbetennelser	4	22,2%
Kløe/labbebiting	13	72,2%
Diare	6	33,3%
Oppkast	3	16,7%
N	18	

### Demodex

Bare 8 eiere har bekreftet at hunden har hatt demodex i varierende grad.

### Furunkulose

6 hunder er oppgitt med furunkulose

### Har hunden hatt våteksem?

Det er ganske mange hunder (310) som er registrert med våteksem en eller flere ganger

Navn	Antall	Prosent
Nei	508	61,7%
Ja, mindre enn en gang per år	232	28,2%
Ja, ca en gang per år	53	6,4%
Ja, Oftere enn en gang per år	25	3,0%
Vet ikke	5	0,6%
N	823	



## FORDØYELSESSYSTEMET

### **Har hunden hatt en eller flere av følgende tannfeil/bittfeil?**

Det er rapportert 16 hunder (2%) der melketenner ikke ble fjernet av seg selv, 41 hunder (5,1%) med tannmangel og 26 hunder (2,3%) med bittfeil. 13 hunder (16 % av de 80 som har svart) har krevd behandling hos veterinær.

Navn	Antall	Prosent
Melketenner som ikke felles som valp	16	2,0%
Underbitt, for lang underkjeve	13	1,6%
Tannmangel	41	5,1%
Overbitt, lang overkjeve	6	0,8%
Skjevt bitt	7	0,9%
Ingen tannfeil	717	89,8%
N	798	

### **Har din hund hatt epulis (kuler i tannkjøttet) eller tannkjøtt som vokser over tennene?**

Navn	Antall	Prosent
Nei	745	90,3%
Ja	60	7,3%
Vet ikke	20	2,4%
N	825	

### **Har hunden hatt vedvarende, tilbakevendende eller alvorlige fordøyelsesproblemer?**

Symptomer kan være oppkast, diare, forstoppelse, vekttap, appetittforandring

ca 11,2% (101 hunder) har hatt vedvarende fordøyelsesproblemer.

Navn	Antall	Prosent
Ja	92	11,2%
Nei	719	87,7%
Vet ikke	9	1,1%
N	820	

### **Fordelingen av diagnoser blant 73 besvarelser/spesifiseringer**

Navn	Antall	Prosent
Gjentatte episoder med diare	53	72,6%
Gjentatte episoder med oppkast	24	32,9%
Gjentatte episoder med buksmerter	4	5,5%
Magesekktutvidelse-/magedreining	8	11,0%
Alvorlig tarminfeksjon (eks Parvovirus)	2	2,7%
Magesår/gastritt	1	1,4%
Kronisk diare	6	8,2%
N	73	

### **Har den hatt fremmedlegeme som måtte fjernes av dyrlege?**

40 hunder oppgis å ha hatt fremmedlegeme som måtte fjernes av dyrlege

Navn	Antall	Prosent
Ja, en gang	30	3,6%
JA, flere ganger	10	1,2%
Nei	782	95,1%
N	822	

**Har den spiserørsutvidelse ("Megaoesophagus")**

Bare 3 hunder er registrert med dette

**Har hunden hatt leversykdom**

13 hunder (1,6%) er registrert med leversykdom

**Har hunden hatt problemer med bukspyttkjertelen?**

6 (0,7%) hunder er registrert med dette, ingen spesielle diagnoser peker seg ut

**Brokk**

204 hunder oppgis med brokk, 200 med navlebrokk. Dette er en mye høyere forekomst enn det som er registrert hos andre raser.

Navn	Antall	Prosent
Ja	204	24,9%
Nei	595	72,6%
Vet ikke	21	2,6%
N	820	

# FÔRING

Tabellene under viser hva slags fôr som blir mest brukt på rasen.

## ***Hvor ofte bruker du tørrfôr?***

Ubesvart:0; Aldri- / meget sjelden: 1; Sjelden: 2; Av og til: 3; Ofte: 4; Daglig: 5

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	29	3,5%
Sjelden	6	0,7%
Av og til	17	2,1%
Ofte	31	3,8%
Daglig	739	89,9%
N	822	

## ***Hvor ofte bruker du ferskt/ frosset fôr?***

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	303	36,9%
Sjelden	158	19,2%
Av og til	174	21,2%
Ofte	59	7,2%
Daglig	128	15,6%
N	822	

## **Hvor ofte bruker du matrester?**

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	197	24,1%
Sjelde	168	20,6%
Av og til	282	34,6%
Ofte	120	14,7%
Daglig	49	6,0%
N	816	

## **Hvor ofte gis tyggesaker, svineører o.l.?**

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	41	5,0%
Sjelden	98	11,9%
Av og til	391	47,5%
Ofte	219	26,6%
Daglig	74	9,0%
N	823	

# HJERTE/KARSYSTEMET

**Har hunden hatt symptomer på hjertesykdom? (f.eks. kramper, besvimelse, nedsatt utholdenhet eller pustebesvær)**

29 eiere oppgir at hunden har hatt symptomer på hjertesykdom, 17 svarer «vet ikke»

Navn	Antall	Prosent
Ja	29	3,5%
Nei	777	94,4%
Vet ikke	17	2,1%
N	823	

**Hvilket/hvilke symptomer på hjertesykdom har hunden hatt? Flere valg mulig**

29 eiere har besvart dette med alternativene;

Navn	Antall	Prosent
Nedsatt utholdenhet, henger etter på tur	19	65,5%
Hoste	6	20,7%
Besvimelse	8	27,6%
Kramper	4	13,8%
Liten av vekst eller tynn	1	3,4%
N	29	

Når det gjelder kjente hjerteproblemer var det rapportert følgende:

**«Har hunden en eller flere kjente hjerteproblemer?»**

Navn	Antall	Prosent
Nei	789	98,7%
Medfødt hjertefeil	2	0,3%
Hjertemuskelsykdom	1	0,1%
Hjerterytmeforstyrrelser	1	0,1%
Bilyd	0	0,0%
Klaffefeil	0	0,0%
Hjertesvikt	6	0,8%
N	799	

**3 hunder har diagnosen «dilatert kardiomyopati**

## LUFTVEIER

8,5% av eierne (70 stykk) svarte ja på det generelle spørsmålet om hunden har «hatt symptom på sykdom i luftveisorganene (nese, luftrør, lunger)»

### **Har hunden hatt symptom på sykdom i luftveisorganene (nese, luftrør, lunger)? F.eks tungpustethet, rennende nese, nysing, pesing?**

Navn	Antall	Prosent
Ja	70	8,5%
Nei	712	86,8%
Usikker	38	4,6%
N	820	

### **Kryss av dersom du kjenner årsaken til hundens problemer?**

Navn	Antall	Prosent
Nesekatarr, snue, rhinitt	12	63,2%
Bronkitt	2	10,5%
Lungebetennelse	6	31,6%
Tracheal kollaps (luftrør som kollapser)	0	0,0%
N	19	

### **Har hunden fått diagnosen nesemidd?**

Er registrert hos 21 hunder, 2,5%

Navn	Antall	Prosent
Nei	802	97,1%
Ja	21	2,5%
Vet ikke	3	0,4%
N	826	

### **Kennelhoste**

Registrert hos 151 hunder (18,4%)

Navn	Antall	Prosent
Nei	647	78,7%
Ja	151	18,4%
Vet ikke	24	2,9%
N	822	

# ØYESYKDOMMER

## *Har eller har hunden noen gang hatt en øyesykdom?*

Anmerkninger på øye er registrert hos ca 13,9% (114 stk) av hundene.

Navn	Antall	Prosent
Ja	114	13,9%
Nei	684	83,2%
Vet ikke	24	2,9%
N	822	

## *Har hunden hatt sykdom i eller problemer med noe av det følgende?*

Navn	Antall	Prosent
Hornhinnen	3	2,6%
Øyebetennelse/øyekatarr	90	77,6%
Øyelokk/blinkhinne	26	22,4%
Linsen	1	0,9%
Regnbuehinnen	2	1,7%
Netthinnen	4	3,4%
N	116	

Øyebetennelse/ katarr er den vanligste anmerkningen og utgjør over 77% av anmerkningene på øye. De fleste hundene har bare hatt dette 1-2 ganger i løpet av livet, mens ca 21% av hundene som har hatt øyebetennelse, har dette en eller flere ganger i året. Ca 8% av de affiserte hunden har dette som er svært hyppig problem.

Navn	Antall	Prosent
1-2 ganger i løpet av livet	64	71,1%
1-2 ganger i året	10	11,1%
3 eller flere ganger i året	9	10,0%
Mer eller mindre kontinuerlig	7	7,8%
N	90	

Det er bare noen få hunder som oppgir problemer knyttet til hornhinnen.

Bare 2 hunder oppgis med uspesifiserte problemer med regnbuehinnen

Ingen hunder rapporteres med sykdom i linsen

## *Sykdom i ØYELOKK, har hunden hatt noe av det følgende? Flere valg mulig*

19 hunder har hatt sykdommer i øyelokk. I hovedsak er det ektropion/entropion som er problemet

Navn	Antall	Prosent
Trange eller tette tårekanaler	2	10,5%
Ekstra øyehår	0	0,0%
Kul/svulst på øyelokk	3	15,8%
Innoverbøyde øyelokk (entropion)	8	42,1%
Hengende øyelokk (ektropion)	7	36,8%
"Cherry eye" prolaps av tårekjertelen	0	0,0%
N	19	

**Har hunden vært øyelyst?**

Navn	Antall	Prosent
Ja	54	6,6%
Nei	661	80,3%
Vet ikke	108	13,1%
N	823	

**Når ble hunden øyelyst sist?**

Navn	Antall	Prosent
Ca 1 år siden	19	36,5%
2-4 år siden	13	25,0%
Mer enn 5 år siden	10	19,2%
Husker ikke	10	19,2%
N	52	

**Hvordan bedømmer du hundens syn?**

Navn	Antall	Prosent
Meget bra (normalt)	787	96,6%
Litt nedsatt	22	2,7%
Dårlig	4	0,5%
Blind	2	0,2%
N	815	

**Har hunden Progressiv Retinal Atrofi (PRA) (klinisk undersøkelse)?**

Navn	Antall	Prosent
Nei	421	51,7%
Ja	1	0,1%
Vet ikke/Ikke undersøkt	392	48,2%
N	814	

**Har hunden hatt andre øyesykdommer?**

Navn	Antall	Prosent
Nei	763	93,7%
Retinal dysplasi	0	0,0%
PPM-persisterende puillmembran	1	0,1%
Annet	24	2,9%
Vet ikke	29	3,6%
N	814	

# LEDD-SKJELETT-MUSKEL

Har hunden (el har hatt) sykdom i ledd, muskel eller skjelett?

Navn	Antall	Prosent
Ja	218	26,5%
Nei	588	71,5%
Vet ikke	16	1,9%
N	822	

## Leddproblemer

Har hunden hatt noe av de følgende leddproblemer? (Flere valg er mulig)

Navn	Antall	Prosent
Osteochondrose/bruskløsning (fortykket/løs bit av leddbrusk)	33	16,8%
Artrose (forkalkning)	98	49,7%
Leddbetennelse	6	3,0%
Korsbåndskade	48	24,4%
Løs kneskål – patellaluksasjon	2	1,0%
Halthet	76	38,6%
Vet ikke	19	9,6%
N	197	

## Osteochondrose

33 hunder har hatt osteochondrose, vanligst i skulderledd (20)

Navn	Antall	Prosent
Skulderledd	20	64,5%
Albueledd	9	29,0%
Kneledd	2	6,5%
Haseledd	0	0,0%
Vet ikke	0	0,0%
N	31	

## Artrose

Artrose er den hyppigst anmerkningen i ledd. 53 hunder har hatt artrose, hyppigst i albue og hofteledd.

Det er mest vanlig med artrose i hofteledd

Navn	Antall	Prosent
Skulderledd	7	7,5%
Albueledd	47	50,5%
Hofteledd	42	45,2%
Kneledd	19	20,4%
Haseledd	2	2,2%
N	93	



## Frekvens av artrose ved ulike alder

Hos berner sennhund ser det ut til at mange av tilfellene av artrose dukker opp de første 2 årene.

Navn	Antall	Prosent
<1 år	25	26,3%
1-2 år	39	41,1%
3-4 år	9	9,5%
5-6 år	9	9,5%
6-7 år	5	5,3%
> 7 år	8	8,4%
N	95	

## Korsbånd

Korsbåndskade er oppgitt hos 48 hunder, 31 på ett bein og 17 på begge bein.

Navn	Antall	Prosent
Kun ett	31	64,6%
Begge	17	35,4%
N	48	

## Løs kneskål-Patellaluksasjon?

2 hunder har hatt problemer med løs kneskål

Uspesifikk halthet oppgitt hos 76 hunder

## Har hunden hatt noen av muskel-skjelettproblemene under? (Flere valg er mulig)

Navn	Antall	Prosent
Stivhet	95	62,1%
Smerter	82	53,6%
Muskelsykdom	4	2,6%
Spondylose	4	2,6%
Skiveprolaps	11	7,2%
Medfødt stumphale	0	0,0%
Medfødt haleknekk	7	4,6%
Haleknekk etter skade	5	3,3%
Vet ikke	22	14,4%
N	153	

Det er stivhet og smerter som eierne observerer hyppigst hos hundene sine. I tillegg ses en del tilfeller av skiveprolaps (9 stk).

## Er hunden offisielt HD-røntget? (HD=Hofteleddsdisplasi)

Navn	Antall	Prosent
Ja	727	88,0%
Nei	95	11,5%
Vet ikke	4	0,5%
N	826	

Røntgenprosenten er høyere på hundene i undersøkelsen enn i NKKs database.

### **HD-grad på røntgede hunder:**

Ca 81% av de røntgede hundene i undersøkelsen var fri for HD, 6,3% hadde svak grad og ca 11% hadde middels eller sterk grad.

Navn	Antall	Prosent
Fri – A	528	72,7%
Fri – B	62	8,5%
Svak – C	46	6,3%
Middels – D	58	8,0%
Sterk – E	21	2,9%
Vet/husker ikke	11	1,5%
N	726	

Husk at tall i NKK trolig vil være et bedre uttrykk for HD-status siden det der er registrert flere hunder.

### **Halthet blant hunder med HD**

Ca 27% av hundene med HD viser tegn på halthet

Navn	Antall	Prosent
Nei, aldri	79	60,3%
Usikker	17	13,0%
Halt av og til	27	20,6%
Halter ofte	8	6,1%
Vet ikke	0	0,0%
N	131	

### **AD (Albueleddssysplasi)**

Er hunden offisielt AD røntget? (AD=Albueleddssysplasi)

Navn	Antall	Prosent
Nei	108	13,1%
Ja, fri for AD	588	71,5%
Ja, har AD	109	13,3%
Vet ikke	17	2,1%
N	822	

### **Halthet hos AD-røntgede hunder med AD**

Navn	Antall	Prosent
Nei, aldri	70	61,4%
Usikker	20	17,5%
Halter av og til	19	16,7%
Halter ofte	5	4,4%
N	114	

Har hunden tendens til overkoding av haseledd(haseleddet bøyer seg feil vei/er ustabil)?

Navn	Antall	Prosent
Nei	739	89,9%
Svakt	20	2,4%
Tydlig	8	1,0%
Meget tydelig	8	1,0%
Vet ikke	47	5,7%
N	822	

# NERVESYKDOMMER

**Kryss av hvis din hund har noe av det følgende, flere valg mulig**

25 tilfeller av epilepsi/epilepsilignende anfall registrert

Navn	Antall
Døvhets	4
Epilepsilignende anfall	16
Epilepsi. verifisert	9
Aseptisk meningitt	3
Annet	14
N	43

# REPRODUKSJONSPROBLEMER / REPRODUKSJONSORGANER

## HANNHUNDER (355 hannhunder)

Det er oppgitt ensidig kryptorkisme hos 7 hannhunder, tosidig kryptorkisme hos 1 hann

Navn	Antall	Prosent av 97 hunder
Kryptorchid - medfødt mangel på en testikkel	7	7,2%
Kryptorchid - medfødt mangel på to testikler	1	1,0%
Godartet prostataforstørrelse	21	21,6%
Betennelse i prostate	17	17,5%
Sterilitet	1	1,0%
Forhudskatarr	54	55,7%
Paret - har kull - flere tomme tisper	16	16,5%
Paret flere- alle tomme	4	4,1%
Lite interessert i "klare" tisper	2	2,1%
N	97	

Vanligst er forhudskatarr/ drypping hos 54 hunder (15,2% av 355 hannhunder).

## TISPER (465 tisper)

### *Har din hund hatt noe av det følgende?*

Det var spurt om anmerkninger i følgende kategorier

Navn	Antall	Prosent av 259 som har spesifisert
Livmorbetennelse	106	40,9%
Skjedekatarr	16	6,2%
Sterilitet	8	3,1%
Abort	6	2,3%
Cyste på eggstokk	19	7,3%
Innbilt svangerskap	177	68,3%
N	259	

Livmorbetennelse: 106 (23 % av 465 tisper)

Innbilt svangerskap: 177 (38 % av 465 tisper)

### Hvor ofte har tisa hatt løpetid?

Navn	Antall	Prosent
sjeldnere enn 1 gang pr. år	2	0,4%
ca 1 gang pr. år	44	9,8%
ca 2 ganger pr. år	354	78,5%
oftere enn 2 ganger pr. år	30	6,7%
Vet ikke	21	4,7%
N	451	

Ca 79% av tispene har løpetid 2 g per år, mens 10,2 % har løpetid 1 g per år eller mindre

## VALPER

### Ca 28% av tispene (128) har hatt valper.

Av disse 128 tispene har ca. 51% (65 tisper) har hatt 1 kull, 30% har hatt 2 kull, 15% har hatt 3-4 kull og 5% har hatt mer enn 4 kull

## ***Fødselsproblemer***

Navn	Antall	Prosent
Nei	46	35,9%
Ja, men løste problemet selv	6	4,7%
Ja, trengte hjelp av veterinær	9	7,0%
Ja, måtte ta keisersnitt!	65	50,8%
Vet ikke	2	1,6%
N	128	

En meget høy andel av tispene har hatt større eller mindre fødselsproblemer. 50,8% av tispene som har hatt valper har hatt keisersnitt

Av de 80 tispene med fødselsproblemer oppgir eierne følgende årsaker

Navn	Antall	Prosent
Feilstilling hos valp(er)	14	17,5%
For store valper	13	16,3%
Ingen eller svake veer	18	22,5%
Veene avtok over tid	22	27,5%
Andre	15	18,8%
Vet ikke	7	8,8%
N	80	

## ***Har parringsklar tise avvist hannhunden?***

Navn	Antall
Nei, aldri	146
Har hendt	42
Ikke uvanlig	11
Svært ofte	10
Vet ikke	175
N	384

## ***Feil/misdannelser***

18 eiere oppgir at det er sett valper med feil/misdannelser

Hvilke feil/misdannelser har valpen(e) hatt?

Navn	Antall
Haleknekk	1
Hareskår	3
Ganespalte	4
Bukbrokk	4
Annet	4
Vet ikke	6
N	18

## ***Har tisper hatt problemer med å bli drektig etter parring`?***

45 eiere oppgir at hunden har opplevd dette (12,7% av 355 besvarelser)

## NYRE/URINVEIER

### *Urinveisproblemer*

«Kryss av hvis din hund har hatt noen av det følgende, (flere valg mulig)»

Det er urinveisinfeksjon/blærekatarr som er det hyppigste problemet i gruppen av urinveisproblemer. 107 hunder har hatt dette (17 hannhunder og 89 tisper).

19 hunder er oppgitt med akutt/kronisk nyrebetennelse.

#### Resultater oppgitt i antall hunder

Navn	Antall	Prosent
Akutt nyresvikt	11	7,9%
Kronisk nyresvikt	8	5,7%
Protein - losing nephropaty	5	3,6%
Progressive Nephropathy/Renal Dysplasi PNP/RD	1	0,7%
Familiær nefropati	1	0,7%
Nyrebekkenbetennelse	2	1,4%
Urinveisinfeksjon/Blærekatarr	107	76,4%
Urinstein	12	8,6%
Urinlekkasje	8	5,7%
Blæreatoni (slapp urinblære)	3	2,1%
N	140	

## HORMONELLE SYKDOMMER

### *Har hunden hatt en hormonell sykdom?*

Navn	Antall	Prosent
Nei	730	89,9%
Ja	18	2,2%
Vet ikke	64	7,9%
N	812	

4 eiere har spesifisert at hunden har hypotyreose/lavt stoffskifte, resten uspesifisert.

### **Autoimmun hemolytisk anemi**

-er oppgitt hos 2 hunder

# SVULSTER/KULER OG KREFT

## *Har din hund hatt kuler, svulster, kreftsykdom?*

Det er et forholdsvis høy antall eiere som svarer at hunden har hatt en form for kuler/svulster

Navn	Antall	Prosent
Nei	579	71,7%
Ja	214	26,5%
Vet ikke	15	1,9%
N	808	

## *Fordelingen av svulster i ulike organer går fram av tabellen under*

Navn	Antall	Prosent
Hud	81	34,9%
Fordøyelsessystemet	14	6,0%
Luftveier	26	11,2%
Reproduksjon/forplantningsorganer	10	4,3%
Urinveiene	4	1,7%
Skjelett	15	6,5%
Nervesystemet (hjernen)	2	0,9%
Bloddannende organer og immunsystemet (lymfe)	41	17,7%
Annet	56	24,1%
Vet ikke	27	11,6%
N	232	

## HUDSVULSTER

Er registrert i 81 tilfeller, de er spesifisert på følgende måte

Navn	Antall	Prosent
Fettkul	59	72,8%
Talgcyste	18	22,2%
Histiocytom	4	4,9%
Mastcelletumor/Mastocytom	4	4,9%
Annen godartet	19	23,5%
Annen ondartet	1	1,2%
Annen med usikker diagnose	18	22,2%
N	81	

Som det går fram er de fleste svulstene godartede fettkuler/talgcyster, men 9 av svulstene (6%) er i gruppen histiocytom, mastcellesvulst eller annen ondartet

## *Kreft i fordøyelsessystemet, kryss av for den eller de typene hunden har hatt*

Er hyppigst i mage/tarm

Navn	Antall
Munn	1
Mage	9
Tarm	4
Lever	4
Bukspyttkjertel	2
N	15

### ***Kreft i luftveier***

Det er registrert en del tilfeller av lungekreft

Navn	Antall	Prosent
Nesehule	2	6,7%
Lunger	28	93,3%
N	30	

### ***Kreft i skjelettet***

Navn	Antall
Ondartet benkreft	9
Beinmargskreft	1
N	10

### ***Kreft i forplantningsorganer***

3 tilfeller i prostata/testikler er registrert  
4 i livmor, 2 i eggstokk og 4 med jursvulst

### ***Kreft i urinveiene***

2 nyrekreft, 3 blærekreft er registrert

### ***Kreft i bloddannende organer og immunsystemet (lymfje)***

Navn	Antall	Prosent
Malign histiocytose	14	25,5%
Lymfekreft	29	52,7%
Svulst i milten	16	29,1%
Svulst i hjertet	2	3,6%
N	55	

### **Har hunden fått behandling for kuler/svulster?**

Navn	Antall	Prosent
Nei	694	87,1%
Ja, medikamenter/medisinsk behandling	17	2,1%
Ja, svulster fjernet kirurgisk	84	10,5%
Vet ikke	2	0,3%
N	797	

### ***Har hunden vist unormal reaksjon på neddoping?***

Navn	Antall	Prosent
Vet ikke, aldri fått bedøvelse eller narkose	80	10,0%
Nei, antagelig helt normalt	661	82,9%
Trenger mer enn vanlig	40	5,0%
Trenger mindre enn vanlig	8	1,0%
Sovner veldig dypt	6	0,8%
Våkner veldig sent	11	1,4%
N	797	



### **Har hunden vist bivirkning mot medisiner?**

Navn	Antall	Prosent
Nei	730	90,9%
Vet ikke	45	5,6%
Ja, av vaksiner	5	0,6%
Ja, av parasittmidler	3	0,4%
Ja, av antibiotika	18	2,2%
Ja, av smertestillende medisiner	16	2,0%
N	803	

### **Har hunden hatt flåttbåren sykdom (Borreliose Anaplasma/Erlichiose)?**

Registrert hos 42 hunder

Navn	Antall	Prosent
Nei	733	89,3%
Ja	42	5,1%
Vet ikke	46	5,6%
N	821	

### **Lever hunden din?**

Det ble gitt opplysninger om 281 døde hunder, disse oppnådde en gjennomsnittsalder på 6,9 år.

### **Hva var dødsårsak eller årsak til avliving?**

Navn	Antall	Prosent
Vet ikke	8	2,9%
Hudsykdom	4	1,4%
Hjerteproblem	11	3,9%
Hjerneslag	4	1,4%
Kreft	129	46,1%
Alderdom, ble gammel og svk	33	11,8%
Allergisk sykdom	1	0,4%
Ledd/skjelettproblemer	42	15,0%
Ulykke/skade	14	5,0%
Atferdsproblemer	14	5,0%
Nyreproblem	18	6,4%
Plutselig uventet død	18	6,4%
Annet	45	16,1%
N	280	

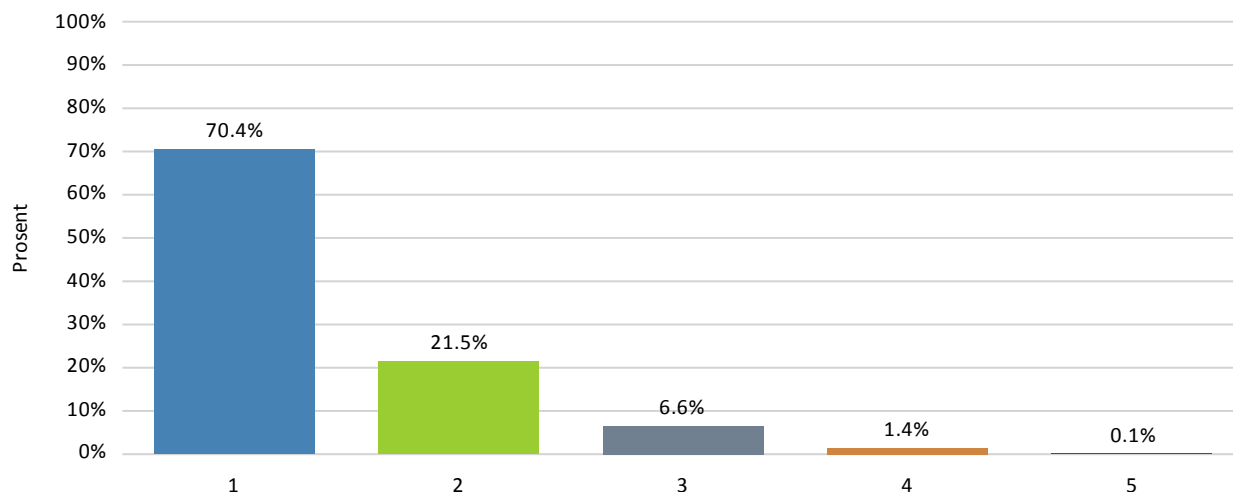
Det går fram at **kreft** oppgis som den dominerende dødsårsaken hos berner sennenhund (46%). Ledd/skjelettproblemer er angitt for 15% av de døde hundene. 11,8% svarer at hunden døde av elde, 16% svarer «annet»

## Del III: Atferdsproblematikk

Atferdsdelen starter med noen generelle spørsmål om eierens vurdering av enkelte egenskaper hos hunden. Resultatene fra hvert av spørsmålene gis i form av frekvenstabeller og diagrammer.

### **Hvordan er du fornøyd med hundens generelle atferd?**

683 har svart på dette. 92% svarte at de er godt eller meget godt fornøyd med hundens generelle atferd, 6,6% er middels fornøyd, mens bare 1,5% vurderer den til dårlig.



Navn	Antall	Prosent
Meget godt	548	70,4%
Godt	167	21,5%
Middels	51	6,6%
Dårlig	11	1,4%
Svært dårlig	1	0,1%
N	778	

### **GENERELLE VURDERING AV HUNDENS ATFERD**

Innledningsvis i atferdsdelen har vi først noen generelle spørsmål der eieren er bedt om å vurdere/beskrive enkelte momenter ved hundens atferd. Det er en høy svarprosent på disse spørsmålene.

### **Hunden min kan beskrives som (forekomst av ulike avkryssninger)**

#### **Kontaktsøkende**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	7	0,8%
2- Lite riktig	30	3,6%
3- Hverken riktig el galt	104	12,6%
4- Ganske riktig	174	21,1%
5 - Meget riktig	510	61,8%
N	825	

## **Lettlært**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	4	0,5%
2- Lite riktig	18	2,2%
3- Hverken riktig el galt	133	16,2%
4- Ganske riktig	273	33,3%
5 - Meget riktig	392	47,8%
N	820	

## **Tøff**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	77	9,4%
2- Lite riktig	123	15,0%
3- Hverken riktig el galt	303	36,9%
4- Ganske riktig	206	25,1%
5 - Meget riktig	113	13,7%
N	822	

## **Nysgjerrig**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	4	0,5%
2- Lite riktig	17	2,1%
3- Hverken riktig el galt	141	17,1%
4- Ganske riktig	316	38,3%
5 - Meget riktig	346	42,0%
N	824	

## **Engstelig i noen situasjoner**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	250	30,5%
2- Lite riktig	161	19,7%
3- Hverken riktig el galt	160	19,5%
4- Ganske riktig	157	19,2%
5 - Meget riktig	91	11,1%
N	819	

## **Trygg**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	15	1,8%
2- Lite riktig	31	3,8%
3- Hverken riktig el galt	105	12,8%
4- Ganske riktig	251	30,6%
5 - Meget riktig	419	51,0%
N	821	

## **Selvstendig**

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	16	1,9%
2- Lite riktig	44	5,4%
3- Hverken riktig el galt	153	18,6%
4- Ganske riktig	281	34,2%

5 - Meget riktig	328	39,9%
N	822	

### *Glad*

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	5	0,6%
2- Lite riktig	0	0,0%
3- Hverken riktig el galt	25	3,0%
4- Ganske riktig	112	13,7%
5 - Meget riktig	678	82,7%
1 - Ikke riktig	820	

### *Humørsyk*

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	553	67,9%
2- Lite riktig	123	15,1%
3- Hverken riktig el galt	80	9,8%
4- Ganske riktig	36	4,4%
5 - Meget riktig	23	2,8%
N	815	

### *Pysete/pinglete*

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	346	42,6%
2- Lite riktig	132	16,2%
3- Hverken riktig el galt	193	23,7%
4- Ganske riktig	109	13,4%
5 - Meget riktig	33	4,1%
N	813	

### *Full av temperament*

Navn	Antall	Prosent
1 - Ikke riktig	290	35,9%
2- Lite riktig	144	17,8%
3- Hverken riktig el galt	215	26,6%
4- Ganske riktig	94	11,6%
5 - Meget riktig	64	7,9%
N	807	

# UØNSKET ATFERD OVERFOR ANDRE HUNDER

## LØSE HUNDER

Hender det at hunden, når den er **LØS**, slåss (alvorlig) med andre hunder av

### Samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	702	85,2%
Sjelden	79	9,6%
Av og til	27	3,3%
Ofte	12	1,5%
Svært ofte	4	0,5%
N	824	

### Motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	779	95,8%
Sjelden	24	3,0%
Av og til	9	1,1%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	1	0,1%
N	813	

## I BÅND

Hender det at hunden, når den er i **BÅND**, viser aggressive signaler eller utagerer mot andre hunder av

### Samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	603	73,4%
Sjelden	102	12,4%
Av og til	80	9,7%
Ofte	24	2,9%
Svært ofte	12	1,5%
N	821	

### Motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	716	87,6%
Sjelden	60	7,3%
Av og til	34	4,2%
Ofte	4	0,5%
Svært ofte	3	0,4%
N	817	

## Har hunden noen gang bitt andre hunder

### Av samme kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	761	92,5%
Sjelden	44	5,3%
Av og til	17	2,1%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	1	0,1%
N	823	

### Av motsatt kjønn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	799	98,5%
Sjelden	8	1,0%
Av og til	3	0,4%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	1	0,1%
N	811	

## Hvis hunden ofte reagerer på andre hunder, kryss av hvis den reagerer spesielt på (flere valg mulig)

Navn	Antall	Prosent
Store hunder	90	15,0%
Små hunder	43	7,1%
Valper	25	4,2%
Hund med høyt energinivå	105	17,4%
Annet	56	9,3%
Reagerer ikke på andre hunder	382	63,5%
N	602	

# UØNSKET ATFERD OVERFOR MENNESKER

## FOR VOLDSOM LEK

### For voldsom lek med barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	716	88,3%
Sjelden	54	6,7%
Av og til	37	4,6%
Ofte	2	0,2%
Svært ofte	2	0,2%
N	811	

### For voldsom lek med voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	646	79,4%
Sjelden	110	13,5%
Av og til	50	6,1%
Ofte	6	0,7%
Svært ofte	2	0,2%
N	814	

### For voldsom lek med fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	731	90,2%
Sjelden	50	6,2%
Av og til	22	2,7%
Ofte	5	0,6%
Svært ofte	2	0,2%
N	810	

### For voldsom lek med fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	744	92,3%
Sjelden	38	4,7%
Av og til	22	2,7%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	2	0,2%
N	806	



## KNURRING

### Knurring på voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	753	92,5%
Sjelden	47	5,8%
Av og til	10	1,2%
Ofte	4	0,5%
Svært ofte	0	0,0%
N	814	

### Knurring på fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	642	78,8%
Sjelden	93	11,4%
Av og til	63	7,7%
Ofte	10	1,2%
Svært ofte	7	0,9%
N	815	

### Knurring på barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	779	96,8%
Sjelden	18	2,2%
Av og til	8	1,0%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	0	0,0%
N	805	

### Knurring på fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	751	93,4%
Sjelden	34	4,2%
Av og til	15	1,9%
Ofte	3	0,4%
Svært ofte	1	0,1%
N	804	

## GLEFSING/NAPPING/BITING

### Glefsing/napping på voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	726	88,4%
Sjelden	52	6,3%
Av og til	29	3,5%
Noen ganger	6	0,7%
Flere ganger	8	1,0%
N	821	

### Glefsing/napping på fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	766	93,6%
Sjelden	38	4,6%
Av og til	7	0,9%
Noen ganger	3	0,4%
Flere ganger	4	0,5%
N	818	

### Glefsing/napping på barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	776	95,6%
Sjelden	24	3,0%
Av og til	7	0,9%
Noen ganger	2	0,2%
Flere ganger	3	0,4%
N	812	

### Glefsing/napping på fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	800	98,0%
Sjelden	11	1,3%
Av og til	1	0,1%
Noen ganger	1	0,1%
Flere ganger	3	0,4%
N	816	

### Bitt voksne i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	780	95,8%
Sjelden	22	2,7%
Av og til	6	0,7%
Noen ganger	4	0,5%
Flere ganger	2	0,2%
N	814	

### Bitt fremmede voksne

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	802	98,3%
Sjelden	9	1,1%
Av og til	3	0,4%
Noen ganger	1	0,1%
Flere ganger	1	0,1%
N	816	

### Bitt barn i familien

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	798	98,2%
Sjelden	13	1,6%
Av og til	1	0,1%
Noen ganger	0	0,0%
Flere ganger	1	0,1%
N	813	

### Bitt fremmede barn

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	806	99,5%
Sjelden	3	0,4%
Av og til	0	0,0%
Noen ganger	0	0,0%
Flere ganger	1	0,1%
N	810	

### Er atferden nevnt over knyttet til:

#### Fjerning av mat/godbit/leke/bytte e.l.?

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	456	90,1%
Sjelden	22	4,3%
Av og til	16	3,2%
Ofte	7	1,4%
Svært ofte	5	1,0%
N	506	

#### Hender det at atferden skjer uprovosert/uten åpenbar grunn?

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	446	90,1%
Sjelden	23	4,6%
Av og til	19	3,8%
Ofte	3	0,6%
Svært ofte	4	0,8%
N	495	

## Tegn på aggresjon

«Hender det at hunden viser tegn til aggresjon»

v/bading/børsting/stelling

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	462	93,0%
Sjelden	18	3,6%
Av og til	11	2,2%
Ofte	3	0,6%
Svært ofte	3	0,6%
N	497	

## Hvis et familiemedlem går mot hunden når den spiser

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	467	98,1%
Sjelden	7	1,5%
Av og til	1	0,2%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	1	0,2%
N	476	

## Hvis et familiemedlem stirrer på hunden?

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	451	98,0%
Sjelden	7	1,5%
Av og til	1	0,2%
Ofte	0	0,0%
Svært ofte	1	0,2%
N	460	

## Hvis en fremmed person prøver å klappe hunden?

Navn	Antall	Prosent
Meget sjelden	409	82,3%
Sjelden	42	8,5%
Av og til	31	6,2%
Ofte	9	1,8%
Svært ofte	6	1,2%
N	497	

## ANGST OG FRYKT

### LYDER/STØY

Viser hunden frykt i hvis den blir utsatt for støy knyttet til noen av de situasjonene under?

#### Sterk trafikk

Navn	Antall	Prosent
Nei	711	88,3%
Mild	68	8,4%
Moderat	19	2,4%
Sterk	3	0,4%
Meget sterkt	1	0,1%
Vet ikke	3	0,4%
N	805	

#### Tordenvær

Navn	Antall	Prosent
Nei	507	62,3%
Mild	119	14,6%
Moderat	84	10,3%
Sterk	43	5,3%
Meget sterkt	39	4,8%
Vet ikke	22	2,7%
N	814	

#### Skudd/høye smell

Navn	Antall	Prosent
Nei	459	56,5%
Mild	134	16,5%
Moderat	108	13,3%
Sterk	52	6,4%
Meget sterkt	43	5,3%
Vet ikke	16	2,0%
N	812	

#### Fyrverkeri

Navn	Antall	Prosent
Nei	406	49,9%
Mild	147	18,1%
Moderat	104	12,8%
Sterk	59	7,3%
Meget sterkt	81	10,0%
Vet ikke	16	2,0%
N	813	

### Viser hunden angst når den for første gang blir utsatt for en ukjent situasjon (bilkjøring, heis el)

Navn	Antall	Prosent
Nei	581	71,6%
Mild	164	20,2%
Moderat	60	7,4%
Sterk	6	0,7%
Meget sterk	1	0,1%
N	812	

### Engstelig for støyende objekter som støvsuger o.l.?

Navn	Antall	Prosent
Nei	501	61,9%
Mild	202	25,0%
Moderat	89	11,0%
Sterk	15	1,9%
Meget sterk	2	0,2%
N	809	

### Når hunden blir børstet, badet, kloklipp o.l. av familiemedlemmer?

Navn	Antall	Prosent
Nei	688	84,7%
Mild	90	11,1%
Moderat	23	2,8%
Sterk	10	1,2%
Meget sterk	1	0,1%
N	812	

### Redd for å gå i bratte/åpne trapper?

Navn	Antall	Prosent
Nei	615	76,0%
Mild	111	13,7%
Moderat	51	6,3%
Sterk	25	3,1%
Meget sterk	7	0,9%
N	809	

### Frykt for å gå på blanke gulv?

Navn	Antall	Prosent
Nei	696	85,2%
Mild	84	10,3%
Moderat	24	2,9%
Sterk	10	1,2%
Meget sterk	3	0,4%
N	817	

### Viser hunden tegn på angst når den blir forlatt alene hjemme, i bilen o.l. (separasjonsangst)?

Navn	Antall	Prosent
Nei	727	89,2%
Mild	59	7,2%
Moderat	18	2,2%
Sterk	9	1,1%
Meget sterk	2	0,2%
N	815	

## ANGST FOR ANDRE HUNDER

### Hund av samme/større størrelse

Navn	Antall	Prosent
Nei	685	83,5%
Mild	83	10,1%
Moderat	40	4,9%
Sterk	9	1,1%
Meget sterk	3	0,4%
N	820	

### Hund av mindre størrelse

Navn	Antall	Prosent
Nei	733	90,0%
Mild	51	6,3%
Moderat	21	2,6%
Sterk	7	0,9%
Meget sterk	2	0,2%
N	814	

## ANGST FOR MENNESKER

### Fremmed voksen mann?

Navn	Antall	Prosent
Nei	580	70,9%
Mild	116	14,2%
Moderat	72	8,8%
Sterk	33	4,0%
Meget sterk	17	2,1%
N	818	

### Fremmed voksen kvinne?

Navn	Antall	Prosent
Nei	668	81,8%
Mild	77	9,4%
Moderat	51	6,2%
Sterk	13	1,6%
Meget sterk	8	1,0%
N	817	

### Fremmede barn?

Navn	Antall	Prosent
Nei	701	86,5%
Mild	64	7,9%
Moderat	32	4,0%
Sterk	6	0,7%
Meget sterk	7	0,9%
N	810	

### Når en ukjent person kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Nei	599	73,7%
Mild	112	13,8%
Moderat	66	8,1%
Sterk	26	3,2%
Meget sterk	10	1,2%
N	813	

### FAMILIEMEDLEMMER

#### Hunden er redd voksne i familien?

Navn	Antall	Prosent
Nei	812	99,5%
Mild	3	0,4%
Moderat	1	0,1%
Sterk	0	0,0%
Meget sterk	0	0,0%
N	816	

#### Hunden er redd barn i familien?

Navn	Antall	Prosent
Nei	805	99,1%
Mild	4	0,5%
Moderat	2	0,2%
Sterk	1	0,1%
Meget sterk	0	0,0%
N	812	



## HUNDEN OG BJEFFING

«Hender det at hunden bjeffer på»

### Bjeffing på barn i familien?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	705	88,3%
Sjelden	58	7,3%
Av og til	28	3,5%
Ofte	5	0,6%
Svært ofte	2	0,3%
N	798	

### Bjeffing på voksne i familien?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	669	82,9%
Sjelden	79	9,8%
Av og til	45	5,6%
Ofte	9	1,1%
Svært ofte	5	0,6%
N	807	

### Bjeffing på fremmede barn?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	600	74,8%
Sjelden	120	15,0%
Av og til	59	7,4%
Ofte	19	2,4%
Svært ofte	4	0,5%
N	802	

### Bjeffing på fremmede voksne?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	454	56,3%
Sjelden	158	19,6%
Av og til	116	14,4%
Ofte	51	6,3%
Svært ofte	27	3,3%
N	806	

### Bjeffing når det ringer på døra?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	270	33,5%
Sjelden	95	11,8%
Av og til	135	16,7%
Ofte	133	16,5%
Svært ofte	174	21,6%
N	807	

### Bjeffing når kjente kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	432	54,3%
Sjelden	111	13,9%
Av og til	119	14,9%
Ofte	65	8,2%
Svært ofte	69	8,7%
N	796	

### Når fremmede kommer på besøk?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	335	41,9%
Sjelden	136	17,0%
Av og til	119	14,9%
Ofte	99	12,4%
Svært ofte	111	13,9%
N	800	

### Når noen går forbi bilen?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	569	71,5%
Sjelden	106	13,3%
Av og til	77	9,7%
Ofte	32	4,0%
Svært ofte	12	1,5%
N	796	

### Når noen går forbi hus hage?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	293	36,2%
Sjelden	157	19,4%
Av og til	163	20,1%
Ofte	116	14,3%
Svært ofte	80	9,9%
N	809	

### I møte med fremmede mennesker (eks. ute på tur)?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	629	78,3%
Sjelden	100	12,5%
Av og til	53	6,6%
Ofte	13	1,6%
Svært ofte	8	1,0%
N	803	

### Bjeffing i møte med fremmede hunder?

Navn	Antall	Prosent
Aldri/meget sjelden	522	63,7%
Sjelden	158	19,3%
Av og til	87	10,6%
Ofte	41	5,0%
Svært ofte	12	1,5%
N	820	

## JAKTATFERD

### Hunden viser tegn til jaktatferd (vil løpe etter):

#### Når den ser/lukter vilt (rådyr, hare osv)

Navn	Antall	Prosent
Nei	406	49,8%
Mild	187	22,9%
Moderat	138	16,9%
Sterk	60	7,4%
Meget sterk	24	2,9%
N	815	

#### Når katter eller andre smådyr løper fra den

Navn	Antall	Prosent
Nei	252	30,8%
Mild	223	27,2%
Moderat	203	24,8%
Sterk	104	12,7%
Meget sterk	37	4,5%
N	819	

#### Når joggere/skiløpere/syklister passerer?

Navn	Antall	Prosent
Nei	636	77,9%
Mild	124	15,2%
Moderat	40	4,9%
Sterk	12	1,5%
Meget sterk	4	0,5%
N	816	

#### Når barn leker/løper forbi?

Navn	Antall	Prosent
Nei	608	75,2%
Mild	139	17,2%
Moderat	46	5,7%
Sterk	9	1,1%
Meget sterk	6	0,7%
N	808	

#### Har hunden bærelyst?

Navn	Antall	Prosent
Nei	295	37,2%
Mild	161	20,3%
Moderat	213	26,8%
Sterk	93	11,7%
Meget sterk	32	4,0%
N	794	

### Hva gjør hunden hvis den får en tøydokker/»kosedyr» o.l.?

Navn	Antall	Prosent
Får aldri slike leker	81	9,9%
Lite interessert/mister fort interesse	296	36,2%
Leker/"koser seg" med byttet-ødelegges ikke	244	29,8%
Leker/rister - ødelegges etterhvert	142	17,4%
Leker/rister-ødelegges raskt	37	4,5%
Vet ikke	18	2,2%
<b>N</b>	<b>818</b>	

## Tegn på stress

### Stress/ubehag ved bilkjøring?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	711	86,6%
Mild/sjelden	58	7,1%
Moderat/av og til	33	4,0%
Sterk/ofte	14	1,7%
Meget sterk/ofte	5	0,6%
N	821	

### Sammen med andre hunder?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	606	73,7%
Mild/sjelden	133	16,2%
Moderat/av og til	62	7,5%
Sterk/ofte	17	2,1%
Meget sterk/svært ofte	4	0,5%
N	822	

### Roer hunden seg raskt ned etter stress?

Navn	Antall	Prosent
Nei/svært seint	15	1,9%
Mild/seint	35	4,5%
Moderat	78	10,1%
Ganske raskt	266	34,3%
Meget raskt	381	49,2%
N	775	

### Tegn til stress under lek?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	647	79,4%
Mild/sjelden	113	13,9%
Moderat	41	5,0%
Sterk/ganske ofte	12	1,5%
Meget sterk/ofte	2	0,2%
N	815	

### På nye steder?

Navn	Antall	Prosent
Nei/meget sjelden	535	65,7%
Mild/sjelden	175	21,5%
Moderat/av og til	82	10,1%
Sterk/ofte	21	2,6%
Meget sterk/ofte	1	0,1%
N	814	

### Hunden er avslappet hjemme

Navn	Antall	Prosent
Stemmer bra	764	93,5%
Stemmer delvis	40	4,9%
Hverken avslappet eller urolig	6	0,7%
Stemmer lite	7	0,9%
Stemmer ikke	0	0,0%
N	817	

**Svarer hundens mentalitet(gemytt) til de forventningene du hadde da du valgte denne rasen?**

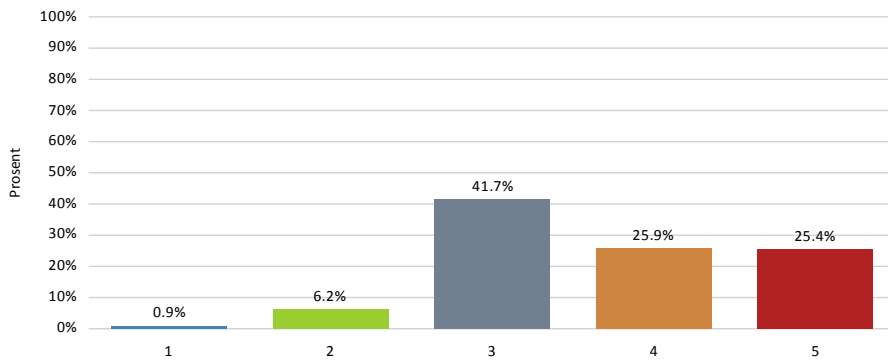
Navn	Antall	Prosent
Ja	731	90,4%
Nei	50	6,2%
Vet ikke	28	3,5%
N	809	

**Har hunden uvaner (tendens til repeterende atferd, hyppig slikking, biting o.l. ) ?**

Navn	Antall	Prosent
Nei, hunden har ikke slik atferd	735	91,8%
Ja, hyppig biting i poter	14	1,7%
JA, mye slikking forbein	34	4,2%
JA stadig slikking/biting flanke/lår	14	1,7%
JA, jager hale meget ofte	8	1,0%
Ja, annet	15	1,9%
N	801	

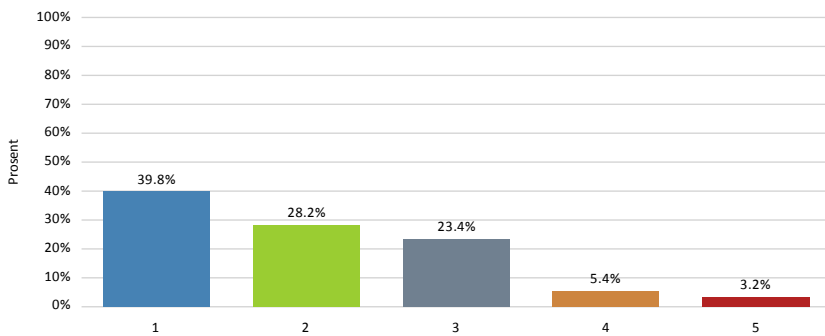
## TIL SLUTT NOEN «ANDRE ATFERDSTREKK» 😊

### Er hunden glad i mat?



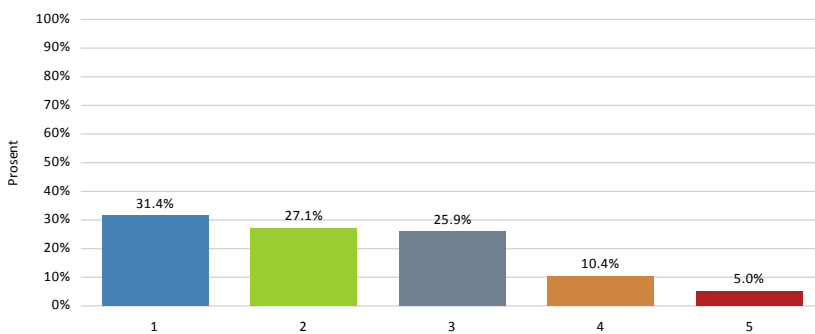
Navn	Antall	Prosent
Meget dårlig appetitt	7	0,9%
Liten appetitt / - kresen	51	6,2%
Helt vanlig appetitt	343	41,7%
Ganske stor appetitt	213	25,9%
Ekstremt matglad !	209	25,4%
<b>N</b>	<b>823</b>	

### Hender det at hunden stjeler mat?



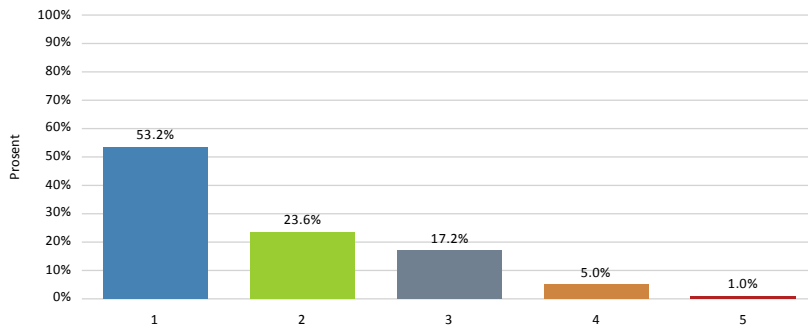
Navn	Antall	Prosent
Aldri	325	39,8%
Sjelden	230	28,2%
Av og til	191	23,4%
Ofte	44	5,4%
Meget ofte	26	3,2%
<b>N</b>	<b>816</b>	

### Hvis den får mulighet; hender det at hunden spiser møkk/avføring?



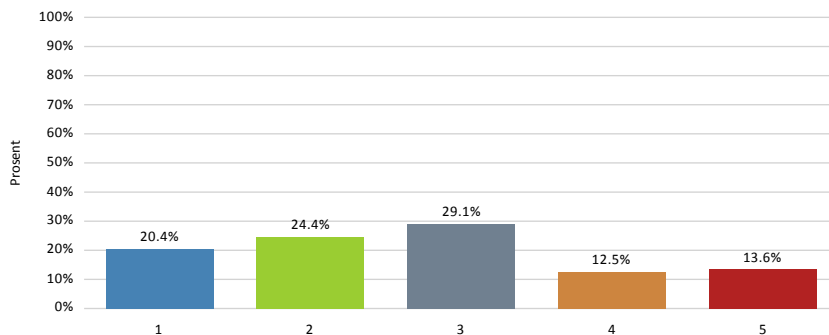
Navn	Antall	Prosent
Aldri	256	31,4%
Sjelden	221	27,1%
Av og til	211	25,9%
Ofte	85	10,4%
Meget ofte	41	5,0%
<b>N</b>	<b>814</b>	

### Hvis den får mulighet; hender det at hunden ruller seg i møkk/avføring?



Navn	Antall	Prosent
Aldri	436	53,2%
Sjelden	193	23,6%
Av og til	141	17,2%
Ofte	41	5,0%
Meget ofte	8	1,0%
<b>N</b>	<b>819</b>	

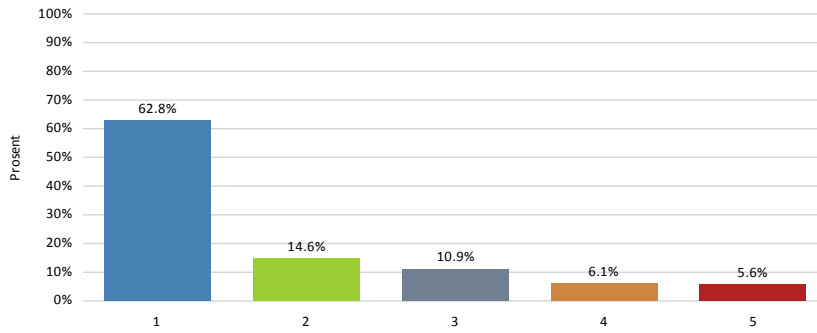
### Er hunden glad i å svømme?



Navn	Antall	Prosent
Absolutt ikke	164	20,4%
Lite glad i vann	196	24,4%
Svømmer av og til	233	29,1%
Glad i å svømme	100	12,5%
Veldig glad i å svømme	109	13,6%
<b>N</b>	<b>802</b>	

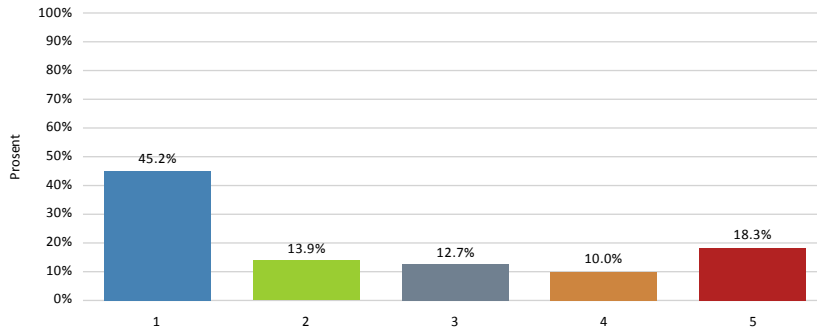


## Sover hunden din i sengen?



Navn	Antall	Prosent
<b>Aldri</b>	515	62,8%
<b>En sjelden gang</b>	120	14,6%
<b>Av og til</b>	89	10,9%
<b>Ofte</b>	50	6,1%
<b>Meget ofte</b>	46	5,6%
<b>N</b>	820	

## Får hunden ligge i vanlig sofa?



Navn	Antall	Prosent
<b>Nei, aldri</b>	371	45,2%
<b>Nei, sjelden</b>	114	13,9%
<b>Av og til</b>	104	12,7%
<b>Ofte</b>	82	10,0%
<b>Meget ofte</b>	150	18,3%
<b>N</b>	821	

# Oppsummering

## Generell del

1. I undersøkelsen kom det inn ca 820 besvarelser. I forhold til de ca 3879 hundene som er registrert i NKK siste 10 år (2003-2012) utgjør det en «svarprosent» på ca 21%. Antall svar kan variere litt fra spørsmål til spørsmål da ikke alle har svart på alle spørsmål.
2. Andelen tisper var 57%, hanner 43% (465 tisper/355 hannhunder).
3. Ca 20% (163) av hundene var kastrert/sterilisert. De fleste var kastrerte av helseårsaker (78,5%), 11% av atferdsårsaker. Kjønnfordelingen var 48 hannhunder og 115 tisper.
4. Hundene var i hovedsak i «normalt hold» eller slanke. 10,4% ble vurdert som «litt overvektig».
5. Det er gitt svar på 281 hunder som er døde. Det er et godt grunnlag for å gi en god oversikt over dødsårsaker. De døde oppnådde en gjennomsnittlig levealder på 6,9 år.
6. Eierne er generelt sett meget positive til å delta med ytterligere spørsmål og blodprøver for å støtte forskningen på rasen.

## Helse

- 86,3% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens ca 10,4% vurderte hundens helse til middels. Ca 3,4 prosent karakteriserte helsen som dårlig/ meget dårlig.
- 18% responderte på at hunden har hatt problemer med hud/pels/øre
- Kløe/hudirritasjon ble oppgitt hos 61 hunder (7,4%), og utgjør 37,9% av anmerkningene på hud
- Hyppig ørebetennelse er registrert hos 50 hunder, 6,1% av alle hundene eller 31,1% av anmerkningene på hud.
- Allergi er verifisert hos 3% av hundene (25 stk)
- 310 (37,6%) hunder er registrert med våteksem en eller flere ganger. Dette er mer enn det som er vanlig i mange raser.
- Det er rapportert 2% (16 hunder) der melketenner ikke ble fjernet av seg selv og 5,1% (41 hunder) hunder med tannmangel.
- 11,2% (92 stk) av hundene hadde hatt «vedvarende eller alvorlige» fordøyelsesproblemer. Det er hyppig diaré og oppkast som er vanligst.
- 4,8% av hundene (40) har måttet fjerne fremmedlegene en eller flere ganger
- 22,8% av eierne bruker fersk fôr enten «ofte» eller «daglig»
- Det er oppgitt mange hunder med navlebrokk (204 hunder). Dette er mer enn det som er vanlig.
- 29 eiere (3,5%) har anmerkninger på hjerte/karsystemet på hunden
- 8,5 % av eierne (70 stykk) rapporterte om symptomer fra luftveiene på hundene
  - Kennelhoste (18,4%) og nesemidd (2,5%), er de vanligste rapporterte enkeltårsakene.
- Øyesykdommer er registrert hos ca 13,9% (114) av hundene.
  - Det er registrert øyebetennelse hos 90 hunder, men de fleste bare 1-2 ganger i løpet av livet.
  - Det er registrert 26 tilfeller av sykdommer knyttet til øyelokk
- De fleste eiere oppgir at de oppfatter at hundene har normalt syn. Mens 22 eiere (2,7%) mener at hundens syn er noe nedsatt. 6 eiere mener hunden ser dårlig
- For 26,5% av hundene oppgis det problemer i ledd/muskel skjelett (dvs ca 218 hunder)
  - Artrose er registrert hos 98 hunder (~50% av anmerkningene)
  - Uspesifikk halthet hos 76 hunder
  - Korsbåndskade er registrert hos 48 hunder
  - Osteochondrose er registrert hos 33 hunder

- 95 eiere oppgir at hunden har hatt problemer med muskelstivhet, 82 med muskelsmerter
- Ca 88% av hundene (727 hunder) i undersøkelsen er HD røntget, 6,3% av disse har grad C, mens 10,9% har grad D eller E.
- Det er oppgitt at 697 av hundene er AD-røntget, 109 (16%) av disse har AD.
- Det er registrert epilepsi-lignende tilfeller / epilepsi hos 25 hunder.
- Vanligste anmerkning på reproduksjonsorganer hos hannhunder er forhudskatarr (54 hunder, 15,2%)
- 28% av tispene (128 tisper) har hatt valper.
- Hos tisper er det innbilt svangerskap (177 tisper, 38% av 465 tisper) og livmorbetennelse (106 tisper, 23%) som dominerer. Dette er hyppigere enn det som er vanlig.
- ~64% av tispene (som har hatt kull) har hatt problemer ved fødsel, 50,8% har hatt keisersnitt. Dette er høyere enn det som er registrert på mange andre raser
- 140 eiere (17%) har krysset av for at hunden har hatt ulike urinveisproblemer;
  - Urinveisinfeksjon/blærekatarr er det vanligste og er registrert hos 107 hunder (18 hannhunder og 89 tisper).
  - Nyresvikt hos 19 hunder.
  - Urinstein hos 12 hunder .
- Det er registrert hormonelle sykdommer hos 18 hunder, herav 4 med hypotyreose
- 214 eiere (26,5%) oppgir at hunden har hatt ulike kuler/kreftsykdom. Godartede svulster i hud (96) er hyppigst). 15 tilfeller av kreft i fordøyelsessystemet, 30 i luftveier, 10 i skjelett, og bare 4 tilfeller av jursvulster er registrert. 55 tilfeller av kreft i bloddannende organer/immunsystemet er registrert.
- Dødsårsaker er oppgitt hos 280 hunder. 129 oppgir kreftsykdom (46,1%), mens 15% oppgir at ledd/skjelettsykdom var medvirkende.

## Atferd

- 92% svarte at de er godt eller meget godt fornøyd med hundens generelle atferd, 6% er middels fornøyd, mens bare 1,5% vurderer den til dårlig.
- 80% av hundene karakteriseres som «trygge» (ganske riktig/meget riktig), mens 30,3% karakteriseres som usikre i noen situasjoner» (ganske riktig/meget riktig)
- Ca 2,0% har sloss når de er løse «svært ofte» eller «ofte» med hunder av samme kjønn.
- Ca 4,4% av hunden kan vise aggressive signaler («ofte-svært ofte») mot andre hunder av samme kjønn når de går i bånd.
- Frekvensen av biting av andre hunder er lav.
- Den rapporterte frekvensen av knurring på voksne fremmede ligger på ca 2,1% (ofte/svært ofte).
- Ca 3% av hundene har vist tegn til aggresjon dersom fremmede forsøker å klappe hunden.
- Ca 11,7% av hundene ser ut til å ha relativt sterk/meget sterk angst for høye smell/skudd, mens ca 17,3% har sterk eller meget sterk angst for fyrverkeri.
- Ca 1,3% av hundene har sterk angst for å være alene hjemme
- Ca 4,0% av hunden kan vise noe angst for åpne trapper
- Rundt 9,6% av hundene bjeffer ofte på fremmede voksne
- Ca 38% har en tendens til å bjeffe på dørklokken.
- Ca 24% bjeffer ofte eller svært ofte når noen går forbi hus/hage
- Ellers vil ca 10% «ofte eller alltid» løpe etter vilt, mens rundt 17% vil gjerne løpe etter katter
- Ca 15% av hundene har sterk/meget sterk bærelyst
- Noen hunder viser tendens til ulike repeterende «aktiviteter» (ca 8%), som biting i flanke (14 hunder/1,7%) , poter (14/1,7%) og slikking på forbein/bakbein (34 hunder/4,2%).

## Arbeidet videre – samarbeid om forskning?

Klubben har nå fått en god oversikt over forekomsten av en del helse og atferds-utfordringer i rasen. Helseundersøkelsen vil sammen med generell kunnskap om rasen og opplysninger fra hundeeiere og ansvarlige oppdrettere gi en god oversikt over situasjonen.

Eierne er stort sett meget fornøyd med hundens helse og atferd. Det finnes likevel enkelte utfordringer som klubben kan vurdere å følge med på/se nærmere på.

Forekomsten av våteksem kan synes høy på rasen og klubben kan vurdere å se nærmere på dette. Videre ses mange hunder med navlebrokk og en del tilfeller av ledd/muskel/skjelett-problemer. Forekomsten av livmorbetennelse er også relativt høy, likeledes ses en god del urinveisinfeksjoner, særlig hos tisper. De 19 registrerte tilfellene av nyresvikt er også verdt å merke seg ettersom det er indikasjoner på at disse kan ha en arvelig komponent. Det er også verdt å merke seg den høye forekomsten av fødselsproblemer og keisersnitt. Til slutt er det også en relativt høy forekomst av kuler/kreftsykdommer i rasen. Selv om mange av disse er godartede oppgir 46,1% av eierne at kreft har vært en viktig medvirkende dødsårsak for hunden.

På atferdssiden er det færre anmerkninger enn på fysisk helse. Noen hunder oppfattes som usikre i enkelte situasjoner, men nivået av aggresjon og angst ser ut til å ligge lavt i rasen. Ellers er det ikke spesielle anmerkninger sett i forhold til andre raser.

Ved Veterinærhøgskolen vil vi kunne bistå med hjelp og kompetanse, og dersom klubben ønsker å gå nærmere inn på noen problemstillinger. Dersom klubben ønsker å gå dypere inn i en problemstilling fra helseundersøkelsen, er det selvsagt mulig at vi kan henvende oss seg til dem som har besvart helseundersøkelsen og stille utfyllende spørsmål.

Når det gjelder sykdommer med arvelig disposisjon har vi stor aktivitet innenfor forskning innenfor en rekke sykdommer, der målsettingen er å bidra til å skaffe ny kunnskap og evt bidra til å utvikle gentester for arvelige sykdommer. Vi arbeider aktivt bl.a. med nyreproblematikk og årsaker til ulike kreftsykdommer. Vi har også gode internasjonale samarbeidspartnere slik at vi lett vil samarbeide med forskergrupper i andre land. Dersom klubben ønsker å gå nærmere inn på noen problemstillinger etter å ha sett gjennom resultatene fra undersøkelsen stiller vi gjerne på et møte for å diskutere muligheter for et samarbeid.

Når det gjelder forskningsprosjekter på ulike sykdommer er klubben selvsagt velkommen til å ta kontakt med meg på Veterinærhøgskolen, f.eks. om man skal diskutere om det er mulig å vurdere om det kan gjøres noen videre studier. Dersom det er problemstillinger som klubben ønsker å ta fatt i kan vi diskutere hvordan vi kan samarbeide for å skaffe nødvendige kliniske utredninger, prøveinnsamling og finansiering.

Med tanke på **moderne genforskning** har en nå muligheter til å gjøre viktige gjennombrudd, både når det gjelder sykdommer med enkel nedarving og mer komplekse sykdommer. For å gjøre dette trengs blodprøver fra syke hunder som kan sammenlignes med blodprøver fra friske hunder. Utfordringen for å få gjennombrudd for sykdommer med en arvelig disposisjon ligger ikke lengre i teknologien, men i hvor flinke eieren, klubber og forskere er til å få etablert effektive samarbeid med innsamling av nødvendig materiale fra syke og friske hunder.

Til slutt vil vi minne om at denne undersøkelsen er konfidensiell når det gjelder opplysninger om enkeltindivider og eiere og at det ikke vil komme ut flere opplysninger enn den typen frekvenstabeller som er vist i denne rapporten. Dersom vi i fremtiden velger å lage en oversikt over forekomsten av sykdommer/atferder i ulike raser kan frekvensene fra berner sennenhund bli en del av en slik oversikt sammen med mange andre raser.

Til slutt vil jeg takke alle som har besvart undersøkelsen og takke klubben for et godt samarbeid.

27/7-2014

Frode Lingaas